

5. Carroll J. F. X. (1984) Theory building: Integrating individual and environmental factors within an ecological framework. *Job stress and burnout: Research, theory and invention perspectives*, New Delhi: Sage Publications. 41-60.
6. Cherniss C. (1992) Long-term consequences of burnout: An exploratory study. *J. of Organizational Behavior*. V. 13 (1). 1-11.
7. Garden A. M. (1991) The purpose of burnout: A Jungian interpretation. Special Issue: Handbook on job stress. *J. of Social Behavior and Personality*. V. 6 (7). 73-93.
8. Hobfoll S. E., Freedy J. (1993) Conservation of resources: A general stress theory applied to burn-out. In *Professional Burn-out: Resent Developmens in Theory and Research* (ed. W. B. Schaufeli, C. Maslach & T. Marek) / S. E. Hobfoll, J. Freedy. London: Taylor and Francis. 115-129.
9. Maslach C. (2003) Job burnout: new directions in research and intervention. *Current Directions in Psychological Science*. Vol. 12. 189-192.

SKORYK Julia Myroslavivna, Candidate of pedagogical science, Bohdan Khmelnytsky National University at Cherkasy
e-mail: alera_julija@mail.ru

THEORETICAL APPROACHES TO THE DEFINITION OF THE PHENOMENON PSYCHOPHYSICAL BURNOUT TEACHER

Summary. In the article considers the main theoretical approaches to the definition of the professional burnout structure, professional burnout symptoms are found. The professional burnout influence of teachers on higher educational institutions during professional activities were analyzed.

Retrospective analiz profesijnogo vigorannya dozvoljaє zrobiti visnovok about vidsutnist edinogo integrovanogo pidhodu Explanation to the aforesaid phenomenon of nature. Cutaneous s vischenavedenih kontseptsij fokusue doslidzhennya on Pevnyi aspekti vivchennya processes profesijnogo vigorannya, Hoca deyaki ih osnovni PROVISIONS peregukuyutsya. Spilnim Je vstanovleny phone reception mizh nayavnistyju stiykoї motivatsij fahivtsya, trivalim Stresa nezadovilnimi minds pratsi i improper ways podolannya stress level situatsiy i formuvannyam phenomenon profesijnogo vigorannya in fahivtsiv. Nedolikom vischezaznachenih teoriy psihofizichnogo vigorannya Je nehtuvannya osobistisnimi vlastivostyami fahivtsya scho toil upliv on rozvitok psihosomatichnogo visnazhennya and takozh vidsutnist dostatnoї kilkosti empirichnih obruntuvan.

Keywords: professional burnout, teacher, symptoms, professional development, personal development of students.

Одержано редакцією 15.03.2016
Прийнято до публікації 18.03.2016

УДК 613(477):378

ШОСТАК Ігор Олександрович

аспірант кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
e-mail: shostak_igor@i.ua

СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ КОЛЕДЖІВ

Анотація. У статті розглядається дослідження проблеми формування культури здоров'я студентів медичних коледжів. У зв'язку з низьким рівнем здоров'я студентів медичних коледжів, всі проаналізовані нами дослідження об'єднують, на нашу думку, вирішення проблеми пов'язаної з пошуком сутності та структури найбільш ефективних форм і методів, які сприяють формуванню в студентів-медиків навиків здорового способу життя (ЗСЖ). Проте, наукові праці з даної проблеми в позааудиторній діяльності, яка повинна додатково формувати у досліджуваних як рівень їх культури здоров'я так і вміння вести ЗСЖ, та використовувати її в санітарно-просвітницькій

роботі, як невід'ємного компоненту їх професійної майстерності, ми вважаємо недостатньо досліджено.

Ключові слова: сутність, структура, культура здоров'я, студенти медичних коледжів.

Постановка проблеми. Для продовження якісного дослідження проблеми формування культури здоров'я студентів медичних коледжів, на нашу думку, потрібно проаналізувати сутність та структуру наявних в теорії і методиці виховання моделей, технологій, педагогічних умов з даної проблематики тощо. Ми вже володіємо достатньою базою інформації стосовно пошуку науковцями актуальної проблеми формування культури здоров'я серед дітей дошкільного віку, школярів різних сенситивних вікових періодів, а також маємо чітке розуміння головних понять даної проблематики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема культури здоров'я глибоко досліджена у психолого-педагогічній літературі починаючи з 80-х років ХХ століття (Г. Ващенко, П. Лесгафт, А. Макаренко, О. Сухомлинський).

У сучасних дослідженнях проблеми формування здоров'я студентської молоді вивчали В. Бабич, О. Багнетова, О. Гладощук, В. Горащук, М. Гриньова, В. Кириленко, В. Климова, Г. Кривошеєва, О. Маркова, В. Оржеховська, Л. Татарнікова, А. Турчак, В. Язловецький та інші. Загальновизнаною стає думка про те, що потреба в здоров'ї повинна трансформуватися в культурну потребу та стати нормою життя особистості.

Формування валеологічних компетенцій студентів медичних коледжів досліджували В. Бабаліч, Л. Білик, Г. Власов, В. Мандриков, Я. Остафійчук, Н. Слободян, А. Халайцян.

Але незважаючи на значний масив різноманітних наукових робіт та досліджень, питання сутності та структури формування культури здоров'я студентів медичних коледжів, на нашу думку, до кінця не розкрито.

Метою статті є пошук та аналіз поглядів науковців щодо сутності та структури формування культури здоров'я студентів медичних коледжів.

Виклад основного матеріалу. Дослідивши аналіз сутності та синтез понять, які характеризують процес формування культури здоров'я особистості в цілому, проблему формування культури здоров'я в науковій літературі, наступним етапом нашого дисертаційного дослідження є пошук та аналіз досліджень щодо сутності та структури формування культури здоров'я студентів медичних коледжів.

Так, в дисертаційній роботі Я. Остафійчук досліджував формування валеологічних компетенцій у студентів медичних коледжів у процесі фізичного виховання. Автор розробив критерії оцінювання рівнів сформованості валеологічної компетентності та дослідив їх, створив ефективну технологію з позиції інтеграційного підходу до вирішення даної проблеми [7].

На думку Остафійчука Я. Ф. критерії оцінювання рівнів сформованості валеологічної компетентності студентів медичних коледжів повинні виглядати наступним чином: (табл.1)

За результатами педагогічного експерименту Я. Остафійчук діагностує стан валеологічної компетентності за наступними рівнями: «критично обізнаний» - 54.4% студентів, «частково обізнаний» та «добре обізнаний» - 45.6% респондентів [7].

Автор в експериментальній частині випробовував структурно-логічну модель формування валеологічних компетенцій студентів медичних коледжів з позицій інтеграційного підходу, в основу якого поклав методологічний підхід та реалізував його через сукупність взаємозв'язаних компонентів (зміст, етапи його реалізації, засоби, форми, принципи, методи й методичні прийоми, результати діяльності) (рис. 1).

Розроблена Я. Остафійчук технологія формування валеологічних компетенцій студентів медичних коледжів у процесі фізичного виховання з позицій інтегративного підходу, що була реалізована відповідно до структурно-логічної моделі забезпечила позитивні зміни в когнітивному, поведінковому, особистісно-ціннісному компоненті експериментальної групи досліджуваних [7].

**Критерії та показники сформованості валеологічної компетентності
за Я. Ф. Остафійчук**

Критерії та показники	Методи та методики
<p><i>1. Когнітивний</i></p> <p>1.1. Обізнаність із сутнісними поняттями валеології та її компонентами, завданнями, принципами, основними законодавчими актами щодо здоров'я людини.</p> <p>1.2. Визначення цінності здоров'я серед інших життєвих цінностей.</p> <p>1.3. Розуміння впливу валеологічної грамотності на здоров'я, тривалість життя.</p> <p>1.4. Обізнаність із власним станом фізичного здоров'я, критеріями та показниками його визначення</p>	<p>Анкета «Моя валеологічна компетентність».</p> <p>Опитувальник «Прогноз тривалості життя» (Г. Апанасенко, Л. Попова, А. Магльований).</p> <p>Система експрес-оцінювання рівня соматичного здоров'я (за Г. Л. Апанасенком).</p>
<p><i>2. Особистісно-ціннісний</i></p> <p>2.1. Ставлення до засобів фізичного виховання та власного здоров'я.</p> <p>2.2. Ставлення до інших людей.</p> <p>2.3. Визначення місця здоров'я в системі особистісних цінностей</p>	<p>Анкета «Ставлення студентів до фізичного виховання і спорту» (Н. О. Земська).</p> <p>Опитувальник «Стан міжособистісних стосунків» (М. Голубенко).</p> <p>Спостереження</p>
<p><i>3. Поведінковий</i></p> <p>3.1. Наявність мотивів щодо дотримання здорового способу життя.</p> <p>3.2. Наявність мотивів щодо поліпшення рухових здібностей.</p> <p>3.3. Практичні дії:</p> <ul style="list-style-type: none"> - уміння визначати та дбати про рівень розвитку власних рухових здібностей, слідкувати й поліпшувати стан здоров'я; - уміння добирати, розробляти й використовувати інтегративні валеологічні моделі та пропагувати їх серед різних верств населення. 	<p>Анкета «Мій спосіб життя» Н. Земської (визначення мотивів дотримання ЗСЖ).</p> <p>Батарей тестів К. Зухори (визначення рівня фізичної підготовленості).</p> <p>Щоденник самоконтролю.</p> <p>Дидактичне портфоліо (на засадах інтегративного підходу).</p>

Проте, в роботі автора, на нашу думку, не охоплено в достатній мірі виховну роботу із студентами в позааудиторній діяльності, формування особистісної валеологічної культури, упровадження інтегративного компонента в навчальний процес медичних коледжів.

Не менш цікаву наукову роботу виконали Л. С. Білик та Н. Є. Слободян.

З метою зниження захворюваності серед студентів-медиків, зміцнення і збереження їх здоров'я у процесі навчання, формування відповідальності за власне здоров'я, у Чортківському медичному коледжі з 2011 року групою дослідників був запроваджений проект «Будь здоровий, студент!».

Аналізуючи дослідження Л. С. Білика та Н. Є. Слободяна відмічаємо основні завдання Проекту: комплексний моніторинг рівня соматичного і психічного здоров'я і соціальної адаптації студентів з аналізом чинників негативного впливу; впровадження системи заходів профілактичного, адаптивного і реабілітаційного характеру, пов'язаних з лікувально-оздоровчими заходами, психологічною підтримкою студентів; організацію і створення умов для проведення навчально-дослідницької роботи медико-біологічної, здоров'язберігаючої спрямованості і впровадження її результатів у навчально-виховний процес; впровадження комплексу освітньо-просвітницьких програм, спрямованих на набуття студентами знань, умінь і навиків збереження і зміцнення здоров'я, посилення мотивації доведення здорового способу життя, підвищення відповідальності за особисте здоров'я, здоров'я родини, майбутніх пацієнтів.

та хронічних захворювань, травматизму, що знизило в свою чергу кількість пропущених занять, зменшилась кількість вживаних для лікування фармакологічних засобів і ризиків від їх прийому; у студентів-медиків покращились показники дослідницьких навиків через наукову діяльність і надбання ними нових знань для активного, творчого підходу до життя; досягнуто кращого усвідомлення студентами системи пріоритетів життєвих цінностей та здорового способу життя [4].

Російський науковець В. Б. Мандриков пов'язує погіршення стану здоров'я студентів-медиків із більш інтенсивною навчальною діяльністю в порівнянні зі студентами інших профілів. При цьому ним було встановлено, що в медичні вузи вступає молодь, яка має нижчий рівень функціональної та фізичної підготовленості, ніж у численні інші [8].

У результаті моніторингу фізичного стану здоров'я студентської молоді Т. В. Гиголаєвою було з'ясовано, що серед студентів-медиків спостерігається значний прошарок хворих і ослаблених осіб, які мають ті чи інші відхилення в стані здоров'я [6].

За даними М. М. Бобиревої, наявність серйозних відхилень у стані здоров'я спостерігається у 20,6 % студентів вищих медичних навчальних закладів [5].

О. Г. Гладошук розробив власну модель удосконалення культури здоров'я студентів, яка представлена сукупністю трьох блоків: інформаційно-змістовного, емоційно-мотиваційного та діяльнісного блоку. У процесі дослідження автором були розроблені критерії готовності студентів до формування та удосконалення культури зміцнення власного здоров'я та прагнення до ведення здорового способу життя, а також рівня готовності до вирішення оздоровчих завдань [2].

Г. В. Власов для обґрунтування доцільності формувати ЗСЖ у студентів вищих медичних навчальних закладів засобами фізичного виховання провів експеримент, направлений на встановлення факторної структури показників фізичного стану, фізичної підготовленості (ФП) і ЗСЖ, а також виявлення й оцінку взаємозв'язків між рівнем сформованості ЗСЖ студентів вищих медичних навчальних закладів та рівнем їхньої ФП [1].

Автор серед показників сформованості ЗСЖ розглянув такі складові частини: афективний компонент, пов'язаний із ціннісним ставленням студентів до здоров'я, мотиваційний компонент, що проявлявся в наявності мотивації до ведення ЗСЖ; когнітивний компонент, який полягав в накопиченні й усвідомленні теоретичних знань у сфері ЗСЖ та розширював поняття про можливість використання цих знань у майбутній професійній діяльності; діяльнісний компонент, що вказував на готовність дотримання засад ЗСЖ, прагнення підтримки високого рівня фізичної підготовленості студентів та активну участь в здоров'язберігаючій діяльності, а також рефлексивний компонент, оскільки соціальна відповідальність за власне здоров'я є результатом рефлексії, тобто осмислення своєї поведінки в питаннях збереження й зміцнення здоров'я і поштовхом до дотримання цих засад у побуті [1].

Г. В. Власов відзначає, що серед засад ЗСЖ чи не найважливіше місце займає оптимальний руховий режим студентів-медиків.

В дисертаційному дослідженні В. А. Бабаліч автор досліджує у студентів медичних коледжів саме формування готовності їх до пропаганди і реалізації ідей ЗСЖ у майбутній професійній діяльності.

Головними ідеями наукової роботи В. А. Бабаліч є розуміння системи професійних компетентностей медичного працівника, що має цільове призначення забезпечити ефективну пропаганду ЗСЖ, яка передбачає постійну інтеграцію оздоровчої технології, продуктивну співпрацю з різними партнерами та з різними соціальними групами, застосування інформаційних і комунікативних технологій; орієнтування в проблемах сучасного суспільно-політичного життя в Україні; дотримання норм медичної етики, вміння критично аналізувати й оцінювати свою діяльність [3].

Дані ідеї автор вирішує за рахунок ознайомлення студентів медичних коледжів з методами пропаганди ЗСЖ, упровадження в навчальний процес спецкурсу «Медико-профілактичні аспекти формування ЗСЖ населення» та створених в результаті методичних рекомендацій з даної проблематики.

Висновок. У зв'язку з низьким рівнем здоров'я студентів медичних коледжів, всі вище перераховані дослідження об'єднує, на нашу думку, вирішення проблеми пов'язаної з пошуком сутності та структури найбільш ефективних форм і методів, які сприяють формуванню в них ЗСЖ, проте дослідження формування культури здоров'я студентів медичних коледжів в позааудиторній діяльності, на нашу думку, до кінця не розкрито, яка повинна формувати у студентів-медиків як рівень їх культури здоров'я так і вміння вести ЗСЖ та використовувати її в санітарно-просвітницькій роботі, як невід'ємного компоненту їх професійної майстерності.

Список використаної літератури

1. Власов Г.В. Формування здорового способу життя студентів-медиків засобами фізичного виховання / Григорій Володимирович Власов // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2010.- 1(3). – С. 290 – 297.
2. Гладошук О.Г. Педагогічні умови вдосконалення культури зміцнення здоров'я студентів в системі фізичного виховання у вищому навчальному закладі: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /Гладошук Олександр Григорович. – К., 2008. – 233 с.
3. Бабаліч В. А. Організаційно-методичні аспекти підготовки студентів-медиків до пропаганди здорового способу життя / В. А. Бабаліч // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. – 2015. – Вип. 41. – С. 68-75
4. Білик Л.С. Організація навчально-виховного процесу як засобу збереження здоров'я студентів вищих медичних навчальних закладів/ Л.С. Білик, Н.Є. Слободян (стр.14-16)
5. Бобьрева М.М. Совершенствование методики профессионально-прикладной физической подготовки студентов медицинских вузов: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04./ Мария Максимовна Бобьрева. – Алматы, 2008. – 27 с.
6. Гиголаева Т.В. Формирование у студентов педагогического вуза готовности к реализации здорового образа жизни: дис. ... канд. пед наук: 13.00.02 /Татьяна Валерьевна Гиголаева. – Шуя, 2006. – 200 с.
7. Інтеграційний підхід в становленні валеологічних компетенцій студентів – медиків / Я. Ф. Остафійчук, Г. В. Презлята, Б. М. Мицкан // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2013. – № 11. – С. 62-66.
8. Мандриков В.Б. Методология профилирования физического воспитания студентов в медицинских вузах: дис. ...доктора педагогических наук: 13.00.04 /Виктор Борисович Мандриков. – Волгоград, 2002. – 110 с.

References

1. Vlasov GV Formation of a healthy way of life of medical students by means of physical education / Gregory V. Vlasov // Pedagogical Sciences: Theory, History, innovative technologies. – 2010. – 1 (3). – S. 290 - 297.
2. OG Hladoschuk Pedagogical conditions of improvement culture to strengthen the health of students in the system of physical education in high school: Dis. ... Candidate. ped. Sciences: 13.00.02 / Alexander G. Hladoschuk. – K., 2008. – 233 p.
3. Babalich VA organizational and methodological aspects of training medical students to promote healthy lifestyles / VA Babalich// Pedagogy formation of creative personality in higher and secondary schools. – 2015. – Vol. 41. – P. 68-75
4. LS Bilyk The organization of the educational process as a means of preserving the health of students in higher education / LS Bilyk, NE Slobodyan (str.14-16)
5. Bobyreva MM Improvement methods of vocational and Applied Physical podhotvoky studentov of medical high schools: Dis. ... Candidate. ped. Sciences: 13.00.04./ Mary Maksymovna Bobyreva. – Almaty, 2008. – 27 p.
6. Hyholaeva TV Formation of pedagogical high school studentov readiness for Implementation healthy lifestyle: Dis. ... Candidate. pedagogical sciences: 13.00.02 / Tatyana Valerevna Hyholaeva. – Shuya, 2006. – 200 p.
7. Integration approach in the development of competencies valeological students – doctors / Ostafiychuk J. F., G. Prezlyata, VM Mytskan // pedagogy, psychology, medical-biological problems of physical education and sport. – 2013. – № 11. – P. 62-66.
8. Mandrykov VB Methodology profylyrovanyya fyzycheskoho of education of medical colleges in studentov: Dis. ... Doctor of pedagogical sciences: 13.00.04 / Viktor Borisovich Mandrykov. – Volgograd, 2002. – 110 p.

SHOSTAK Igor, Postgraduate Education Department and educational management
Kirovograd state pedagogical University name Vynnychenko
e-mail: shostak_igor@i.ua

NATURE AND STRUCTURE CULTURE OF HEALTH OF STUDENTS OF MEDICAL COLLEGE

Summary. Research of problem of forming of culture of zdorov'ya students of medical colleges is examined in the article.

In connection with the low level of health of students of medical colleges, all are analysed by us research unites, to our opinion, the decision of problem of the essence and structure of the most effective forms and methods which are instrumental in forming in them of skills of healthy way of life related to the

search, however research in pozaauditorni activity, we consider, it is not exposed to the end, what must form for students-physicians as a level them physical preparation so of ability to conduct healthy way of life and use it in to sanitary elucidative to work, as inalienable a component them professional trade.

Keywords: *essence, structure, culture of health, students of medical colleges.*

*Одержано редакцією 10.03.2016
Прийнято до публікації 13.03.2016*

УДК 378.147

СУХОМУДРЕНКО Юлія Віталіївна
аспірантка Черкаського національного
університету імені Богдана Хмельницького
e-mail: yulia-kisa2@rambler.ru

ЕВОЛЮЦІЯ РОЗВИТКУ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Анотація. У результаті проведення короткого історичного екскурсу проблеми, з'ясовано розглянуто основні етапи еволюції мультимедійних технологій: I етап – зародження ідеології сучасного мультимедіа (1945 р. – початок 1960-х рр. XX ст.), II етап – перші комп'ютерні системи із підтримкою мультимедіа (початок 1960-х – 1975 р. XX ст.), III етап – перші експерименти з інтеграції та використання сучасного мультимедіа (1975 р. – кінець 1980-х рр. XX ст.), IV етап – масове використання мультимедіа технологій в освіті (початок 1990-х рр. XX ст. – 2000-ні рр. XXI ст.), та виокремлено основні цілі застосування продуктів мультимедіа: популяризаторська та розважальна, науково-просвітницька або освітня, науково-дослідна.

Ключові слова: мультимедіа, персональний комп'ютер, IT-сфери, IP-телефонія, відозв'язок, програмне забезпечення.

Постановка проблеми. Розвиток інформаційного суспільства активізував освітній процес засобами інформаційних та комунікаційних технологій (ІКТ) [1]. На теперішній час процеси еволюції та конвергенції [2] обумовили цілу низку інновацій в освіті, які пов'язані з використанням мультимедійних технологій. що відкрило нові можливості для підтримки навчання.

Виклад основного матеріалу. Поширення мультимедійних технологій в освіті – це історичний процес, що відображує, яким чином мультимедіальні засоби (які міцно пов'язані з інформаційними епохами людства) поступово та еволюційно змінюють парадигми, форми та методи навчання, активізують розумові здібності та сприяють розвитку людини у цілому, і, головне, впливають на розвиток освіти. На теперішньому етапі існує дві проблеми. Перша пов'язана з дослідженням її своєчасного, педагогічно обумовленого та доцільного використання у навчальному процесі. Друга – з активним використанням процесів педагогічного проектування навчального мультимедіа з метою підвищення його дидактичної цінності [3,4].

Проводячи короткий історичний екскурс, варто відзначити, що людство пройшло складний шлях, основні віхи якого були пов'язані з першими „печерними відео”, розвитком мови, винаходом писемності, рукописними книгам, друкарством, появою радіо, телефону, мультимедіацій, телебачення тощо. Питання історичної періодизації дослідниками комплексно не розроблялося, однак, аналіз літературних джерел дозволив виділити ключові етапи розвитку мультимедіа, починаючи з середини двадцятого століття [3, 4, 5]. Більше 30 років тому мультимедіа обмежувалася друкарською машинкою «Консул», яка не тільки друкувала, але і могла привернути увагу оператора мелодійним тріском. Деяко пізніше комп'ютери зменшилися до побутової апаратури, що дозволило зібрати їх у гаражах і кімнатах. Новим віянням у розвитку мультимедіа з'явився комп'ютерний гороскоп 1980 року, який за допомогою динаміки і програмованого таймера синтезував розпливчасті